บทความวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

ทวีศิลป์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจังเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราเขต 1 จำนวน 345 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างศักยภาพบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในองค์ประกอบด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พบว่า บทบาทการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าบทบาทการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

Article Research

Effect of School Administrator's Roles on Effective Teacher Professional Learning Community in Primary School

*Tawwsil Koolnaphdol**

* Asst. Prof. and Dr. Department of Educational Admistration and Higher Education, Srinakharinwirot University

Abstract

The main objective of this study is to examine the relationship between School Administrator's roles and Effective Teacher Professional Learning Community in Basic School. Sample of this study consists of 345 teachers in the primary school in Chachoengsao province service area 1. The data were collected by using multi-stage random sampling technique and rating scale questionnaire.The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, correlation, and simple regression analysis.

The results showed high level of school administrator's roles in the aspect of building staff capacity also the effective teacher professional learning community in shared values and vision have the highest mean. The results indicated that there is correlation between school administrator's roles with effective teacher professional learning community at the significant level of .05. The simple regression analysis shows that the role of school administrators can predict effective teacher professional learning community at the significant level .05.

Keywords: school administrator's roles , professional learning community

บทนำ

การพัฒนาวิชาชีพครู(professional development)เป็นหน้าที่สำคัญของบุคลากรครูเอง รวมทั้งผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สำหรับข้าราชการครูนั้น มีการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าของวิชาชีพครูไว้อย่างชัดเจนในลักษณะของวิทยฐานะ วิทยฐานะของข้าราชการครูที่ใช้ในปัจจุบันถูกกำหนดไว้ในกฎหมายตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2547 (พระราช บัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547, 2547, 23 ธันวาคม).) ตั้งแต่วิทยฐานะระดับครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ ตามลำดับ ข้าราชการครูที่เข้าสู่เส้นทางวิชาชีพที่สูงขึ้นจะได้รับแรงจูงใจจากรัฐบาลได้แก่ เงินประจำตำแหน่งของแต่ละวิทยะฐานะ โดยในวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ นั้น นอกจากจะได้รับเงินประจำตำแหน่งแล้วยังได้รับเงินประจำตำแหน่งพิเศษเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง การพัฒนาวิชาชีพของครูมีความสำคัญและส่งผลกระทบไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น (Prast, et al, 2018), Andersson and Palm, 2017) Miller et al, 2019,Fishman, 2018)

ระบบแรงจูงใจนี้ในการพัฒนาวิชาชีพครูของข้าราชการครูดังที่กล่าวมาแล้วนี้ มีการกำหนดราย ละเอียดหลักเกณฑ์โดยคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือกคศ. การเข้าสู่วิทยฐานะนั้นประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ชั่วโมงปฏิบัติงานในตำแหน่งต่อปี และชั่วโมงการพัฒนาตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรอง อย่างไรก็ตาม กรณีที่ครูมีชั่วโมงการสอนหรือชั่วโมงการพัฒนาไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด สามารถใช้กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพหรือ PLC(Professional Learning Community) ทดแทนชั่วโมงสอน และชั่วโมงการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง เพื่อประเมินเข้าสู่ตำแหน่งวิทยฐานะที่สูงขึ้นได้ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ(PLC) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลงานที่เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นกระบวน การต่อเนื่องสำหรับการพัฒนาครูและการเรียนรู้ของนักเรียนครูในโรงเรียนรัฐบาล สำหรับประเทศไทยนั้นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ครูสามารถนำไปใช้ประกอบการขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ ความเป็น “ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ” ที่แท้จริงและ ต่อเนื่อง จะทำให้เพิ่มสมรรถนะในการทำงานของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนา การเรียน การสอน การบริหารและการปฏิรูปสถาน ศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ และความท้าทายตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้สำเร็จ(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559) ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูเป็นกิจกรรมที่มีลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Aylsworth, 2012) ; Vescio, Ross & Adams,2008) ; Jones, Stall & Yarbrough. 2013) รวมทั้งเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพหรือPLC มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรการเรียนรู้ที่เสนอโดย ฮอร์ด (HORD, 1997) นำเสนอองค์ประกอบของ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพดังนี้ 1) ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและแบ่งปัน (Supportive & Shared Leadership) 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared values and vision) 3) ความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม(Collective Creativity) 4)การแบ่งปันแนวทางการปฏิบัติ(Shared personal Practice) 5) บรรยากาศของการสนับสนุน(Supportive Conditions) ปีเตอร์ เซงเก้และคณะ (Senge et al (2000) เซงเก้

ชี้ให้เห็นในงานเขียน “โรงเรียนที่เรียนรู้ได้”(School That Learn) ว่าสิ่งที่ครูที่มีประสบการณ์ส่วนใหญ่นั้นจะรู้เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ที่ได้มาจากการสะท้อนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการปฏิบัติงานในห้องเรียนและจากระบบของโรงเรียน (Senge, et al., 2000) โบแลมและคณะ(Bolam et al, 2005) ระบุลักษณะสำคัญ 8 ประการของ PLC: 1) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (shared values and vision) 2) ความรับผิดชอบการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน(collective responsibility for pupils’ learning) 3) การทำงานแบบร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน (collaboration focused on learning) 4) การเรียนรู้แบบมืออาชีพและเป็นรายบุคคล (individual and collective professional learning) 5) การแสวงหาความรู้เชิงวิชาชีพแบบอาชีพสะท้อนคิด (reflective professional enquiry) 6) การเปิดกว้าง เครือข่ายและการเป็นหุ้นส่วน(openness, networks and partnerships; 7) การไม่ปิดกั้นในการเป็นสมาชิก(inclusive membership) 8) ความไว้วางใจกัน ความเคารพและการสนับสนุน(mutual trust,respect and support) (Stoll et al, 2003) สรุปถึงประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ **(Effective Teacher Professional Learning Community)** ตามกรอบ 5 ประการได้แก่ *1)ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม*(shared values and vision) 2)ความรับผิดชอบร่วม(collective responsibility) *3) การแสวงหาความรู้เชิงวิชาชีพแบบสะท้อนคิด(*reflective professional inquiry) *4)ความร่วมมือ* (collaboration) 5)*การเรียนรู้เป็นกลุ่มที่เหมือนเป็นรายบุคคล(*group, as well as individual, learning)

อย่างไรก็ตาม ในสถานศึกษาต่างๆนั้นบุคคลสำคัญที่มีหน้าที่โดยตรงในการผลักดันหรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างในสถานศึกษานั้นนั้นคือผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำ(*วิรัชดา* ทานิล และคณะ, 2561) หรือพฤติกรรมการบริหาร ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารล้วนแล้วแต่มีผลกระทบหรือส่งอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของครูและผลสมฤทธิ์ของนักเรียน รวมทั้งผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพขึ้นในสถานศึกษา ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นสิ่งที่ทำให้มีเกิดความมีประสิทธิภาพในทางวิชาการของครูซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องขับเคลื่อน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ชี้นำทิศทางของการพัฒนาไม่เพียงแต่สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ แต่ยังรวมถึงกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน บัลเยอร์ การาตัส และอัลซี่(Balyer, Karatas & Alci, 2015) อธิบายบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพว่าเป็นเหมือนผู้นำทางวิชาการโดยอยู่ในฐานะเป็นผู้มีอิทธิพลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจที่ชัดเจนเพื่อมีอิทธิพลต่อการทำงานร่วมของครู เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันสำหรับครูผู้สอน ผู้สอนควรมีความรู้ลึก มีทักษะเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพและมีการริเริ่มต้นทำให้ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นจริง การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพนั้น มีผู้ศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นเสมือนเป็นผู้นำทางวิชาการ และอำนวยการให้เกิดวัฒนธรรมสำหรับชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพอย่างแท้จริง โรงเรียนที่มีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งมีคุณลักษณะดังนี้ ให้ความสำคัญกับหลักสูตรและการสอนเป็นอันดับแรก อุทิศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนและโรงเรียน สนับสนุนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนและโรงเรียน สร้างบรรยากาศของความ สำเร็จระดับสูงโดยการเคารพครู ชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำโดยมีส่วนร่วมโดยตรงในนโยบายการเรียนการสอน ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนและประสิทธิผลของครู แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในเป้าหมายทางวิชาการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพัฒนาและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนหรือเป้าหมายระยะยาวสำหรับโรงเรียน ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้อื่น

เกี่ยวกับคณะและกลุ่ม คนอื่น ๆ ในกระบวนการตัดสินใจของโรงเรียน การระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเช่นวัสดุเวลาและการสนับสนุนเพื่อให้โรงเรียนและบุคลากรสามารถบรรลุเป้าหมายทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และรู้จักเวลาเป็นทรัพยากรที่หายากและสร้างวินัยและวินัยโดยการลดปัจจัยที่อาจขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ ผลการศึกษาของเตอร์โคกลูและแคนซอย(Turkoglu & Cansoy, 2018) พบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยการกำหนดภารกิจของโรงเรียน: (1)กำหนดเป้าหมายโรงเรียน (2) สื่อสารเป้าหมายโรงเรียน การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน: (1) การกำกับดูแลและประเมินผลการเรียนการสอน (2) หลักสูตรการประสานงาน (3) การติดตามความคืบหน้าของนักเรียน; และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนที่เป็นบวก: (1) ปกป้องเวลาการสอน (2) รักษาทัศนวิสัยสูง (3) ให้สิ่งจูงใจแก่ครู (4) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (5) ให้แรงจูงใจในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามมีบทบาทเฉพาะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู Bredeson (2000) ระบุถึงการปฏิบัติของผู้บริหารที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน: (1) อาจารย์ใหญ่ในฐานะผู้นำการเรียนการสอนและผู้เรียน; (2) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (3) การมีส่วนร่วมโดยตรงในการออกแบบการจัดส่งและเนื้อหาของการพัฒนาวิชาชีพ และ (4) การประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพ สำหรับในการวิจัยครั้งนี้นี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการนำชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพไปใช้ในโรงเรียนประกอบด้วย การดำเนินงานทั่วทั้งโรงเรียน(School-wide implementation) การเสริมสร้างความสามารถของ(Building staff capacity) การลดความเป็นส่วนตัว(De-privatization of practice) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (Data collection and analyses) การจัดกิจกรรมการสร้างความไว้วางใจ(Trust–building activities) และการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาร่วม(Providing a shared educational purpose)(Mohabir, 2009) โดยจะได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ที่มีต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู เพื่อให้สามารถนำความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานความรู้ไปปรับประยุกต์บทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างบทบาทของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

2. เพื่อศึกษาอิทธิผลของบทบาท

ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

คำถามการวิจัย

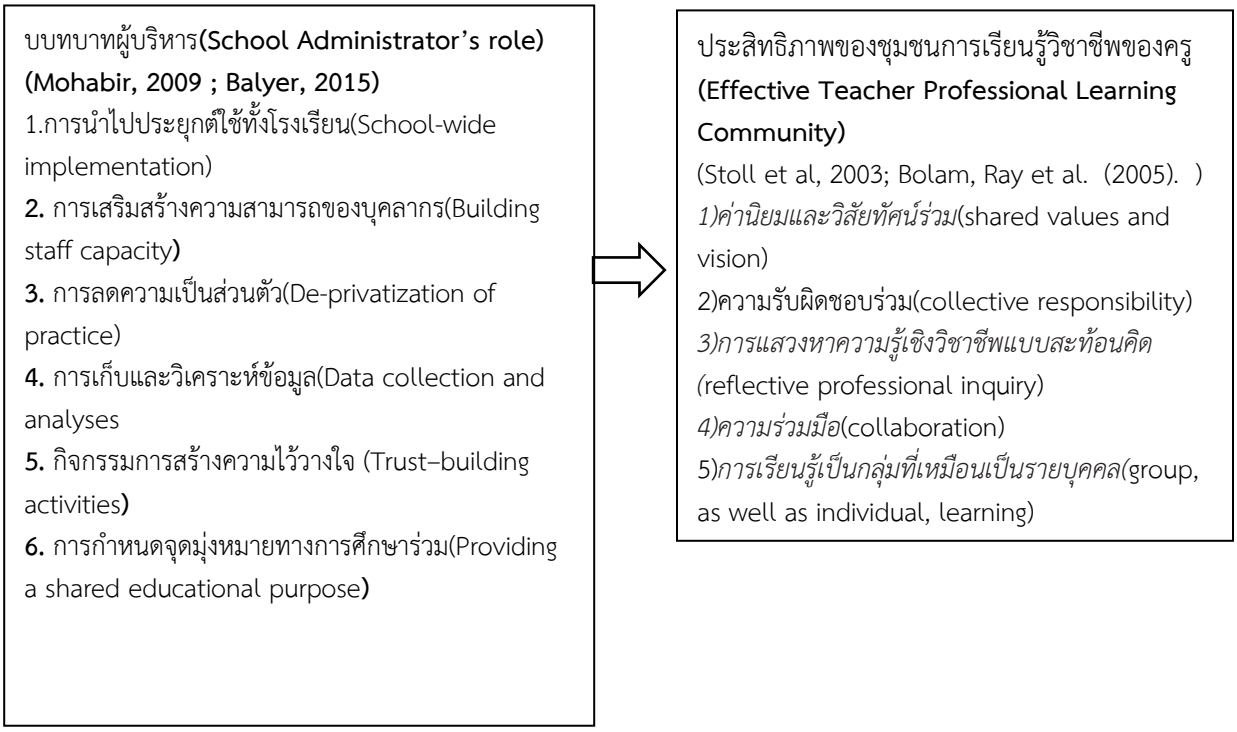
บทบาทของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่

ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราเขต 1 จำนวน 2,099 คน โดยผู้วิจัยประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ จำนวน 345 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(multi-stage random sampling)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและการประสานกับผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งแบบสอบถามไปให้แก่ครูผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือของการวิจัย

เครื่องมือของการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบ ถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรูปแบบของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อวัดบทบาทของผู้บริหารและประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

การหาคุณภาพของเครื่องมือเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม(Content Analysis) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และการตรวจสอบความเชื่อมั่น(Cronbach's Alpha Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย และมีการทดสอบสมมติฐานทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารและประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)ระหว่างบทบาทของผู้บริหารและประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

2. การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย(Simple Regression Analysis) และการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายของบทบาทของผู้บริหารและประสิทธิภาพของชุมชนการ เรียนรู้วิชาชีพของครู พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างศักยภาพบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการลดความเป็นส่วนตัว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดกิจกรรมสร้างความเชื่อใจโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพ
ของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู พบว่า ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในองค์ประกอบด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง รองลงมาคือประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูด้านประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูด้านความร่วมมือระหว่างกันโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางดังแสดงในตารางที่ 1

2. ผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์หรืออธิบายความแปรปรวน(variance explained)ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู(n= 345)

ตัวแปร	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	**4.07**	**.33**
ด้านที่1 การนำPLCไปประยุกต์ใช้ทั่วทั้งโรงเรียน	4.03	.59
ด้านที่2 การเสริมสร้างความสามารถของบุคลากร	4.29	.57
ด้านที่3 การลดความเป็นส่วนตัว	4.14	.56
ด้านที่4 การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล	3.96	.62
ด้านที่5 การจัดกิจกรรมการสร้างความไว้วางใจ	3.93	.67
ด้านที่6 การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาร่วม	4.06	.63
2. ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู	**4.01**	**.31**
ด้านที่1.ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	4.26	.64
ด้านที่2.ความรับผิดชอบร่วม	4.13	.55
ด้านที่3.การแสวงหาความรู้เชิงวิชาชีพแบบสะท้อนคิด	4.18	.62
ด้านที่4.ความร่วมมือระหว่างกัน	3.44	.71
ด้านที่*5.การเรียนรู้เป็นกลุ่มที่เหมือนเป็นรายบุคคล*	4.03	.62

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	**ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู**
1. การนำPLCไปประยุกต์ใช้ทั่วทั้งโรงเรียน	.49*
2. การเสริมสร้างความสามารถของบุคลากร	.54*
3. การลดความเป็นส่วนตัว	.47*
4. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	.62*
5. การจัดกิจกรรมการสร้างความไว้วางใจ	.62*
6. การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาร่วม	.50*
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	.65*

*p<.05

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ตัวแปรพยากรณ์	β	b	t
ค่าคงที่		2.80	14.50*
บทบาทของผู้บริหาร(role)	.32	.30	6.28*
R =.32* (R^2 = .10)			

* p < .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังในสถานศึกษานั้นถือเป็นเป้าหมายสำคัญของสถานศึกษาที่ควรดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูเป็นองค์ประกอบสำคัญของการยกระดับวิทยฐานะครูและทำให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยดำเนินการได้ในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูได้รับการขับเคลื่อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการข้าราชการครูที่กำหนดตำแหน่งวิทยฐานะโดยใช้กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในสถานศึกษาเป็นภาระงานสำคัญประการหนึ่งในเกณฑ์การประเมินการเข้าสู่ตำแหน่งของครู

ความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูทำให้สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังและชัดเจน การกำหนดทิศทางการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาจึงเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า บทบาทของผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูรวมทั้งการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู (Balyer. Karatasa & Alci. 2015; Mohabir, 2009; Owen, 2014) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าบทบาทการปฏิบัติที่มีต่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ทำให้อาจจะกล่าวได้ว่าชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูยังเป็นประเด็นใหม่ในสถานศึกษาที่เพิ่งเริ่มต้นระยะแรกของการนำมาใช้เป็นองค์ประกอบของการเข้าสู่วิทยฐานะของครู ดังนั้นผู้บริหารส่วนหนึ่งยังอาจมีการปฏิบัติที่มากบ้างน้อยบ้าง การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่องการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู จำเป็นจะต้องมีการศึกาเพิ่มเติม โมฮิเบอร์(Mohabir, 2009) กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการนำชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูไปใช้สร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ครูเกดิการเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

2. ผลการศึกษาตามสมติฐานการวิจัยซึ่งพบว่า บทบาทการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู และสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูนั้น โดยในทางปฏิบัตินั้น โมฮิเบอร์ (Mohabir, 2009) กล่าวว่า เป็นความท้าทายที่จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย การสร้างความเข้มแข็งทางด้านทักษะและความรู้ให้แก่ผู้บริหาร การพัฒนากลยุทธ์ที่จะทำให้ครูมีความผูกพันในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมทั้งการที่ผู้บริหารจะต้องมีตารางการทำงานที่

เพียงพอและมีการประชุมร่วมกับครูอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูเป็นเหมือนเครื่องชี้วัดไปถึงประสิทธิภาพของการสร้างทักษะและความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานในบริบทเชิงนวตกรรมผ่านความเป็นทีมของผู้นำและครู รวมทั้งการทำงานเป็นแบบเครือข่าย (Meiers & Buckley, 2009 Cited in Owen, 2014)

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมให้สถานศึกษา อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น มีการดำเนินการและพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครู สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอันส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า บทบาทในแต่ละด้านของผู้บริหารที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูนั้น ยังมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้บริหารในแต่ละด้าน ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถเพิ่มความรู้และทักษะของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา พ.ศ.2547. (2547, 23 ธันวาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 22-73.

วิรัชดา ทานิล, สุขุม พรมเมืองคุณ, ศักดินาภรณ์ นันที. 2561. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2561.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). *ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเรื่อง แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษาม* ออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.spe.go.th/ files/com_news/2016-05_9e8ff07bfa57e8c.pdf.

Andersson, C. and Palm, T. 2017. The impact of formative assessment on student chievement: A study of the effects of changes to classroom practice after a comprehensive professional development programme, *Learning and Instruction*. 49, 92-102.

Aylsworth, A. J. 2012. *Professional learning communities: An analysis of teacher participation in a PLC and the relationship with student academic achievement*. Doctor of Philosophy (Educational Leadership), Iowa State University.

Balyera, A., Karatasa, H., Alci, B. 2015. School Principals' Roles in Establishing Collaborative Professional Learning Communities at Schools. *Social and Behavioral Sciences.* 197, 1340–347.

Bolam, Ray et al. 2005. *Creating and Sustaining Effective Professional Learning Communities*. Universities of Bristol. Bath and London.

Fishman, B. D., Chris, E. A., Frumin, K., F., Brandon, L. F., Levy, A. J., McCoy, Ayana, Fischer, hristian. 2018. Investigating relationships between school context, teacher rofessional development, teaching practices, and student achievement in response to a nationwide science reform. *Teaching and Teacher Education*. 72, 107-121.

Hord, M. Shirley. 1997. Professional Learning Communities:Communities of Continuous Inquiry and Improvement. Southwest Educational Development Laboratory, Austin, TX. Rethrieved from https://files.eric.ed.gov/ fulltext/ED410659.pdf.

Jones, L., Stall G., Yarbrough, D. 2013. The Importance of Professional Learning Communities for School Improvement. *Creative Education*. 4(5), 357-361.

Meiers, M. & Buckley, B. 2009. *The digest: Successful professional learning,* Sydney: Institute of Teachers.

Miller, A. G., Jennifer, Wallington, Claire, Harris, Harris,Prieto-Rodriguez, Elena, Smith, Max. 2019. Improving student outcomes through professional development: Protocol for a cluster randomised controlled trial of Quality Teaching Rounds, *International Journal of Educational Research*. 98, 146–158.

Mohabir, A. D. 2009. *The Principal's role in Implementing Professional Learning Communities within a School.* Doctor of Philosophyใ University of Florida.

Owen, S. 2014. *Teacher professional learning communities:Going beyond contrivedcollegiality toward challenging debate and collegial learning and professional growth, Australian Journal of Adult Learning.* 54(2) 54-77.

Prast, E. J., Van de Weijer-Bergsma, E., Kroesbergen E. H. and Van Luit, J. E. H. 2018. Differentiated instruction in primary mathematics: Effects of teacher professional development on student achievement, *Learning and Instruction*. 54 22–34.

Senge, P., Cambron-McCabe, N., Lucas, T., Smith, B., Dutton, J., & Kleiner, A. 2000. *Schools that Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education. New York: Currency /Doubleday.*

Stoll, L. and Earl, L. 2003. Making it Last: Building Capacity for Sustainability, in B.Davies and J. West-Burham (eds), *Handbook of Educational Leadership and Management.*London: Pearson/Longman.

Vescio, V., Ross, D., Adams, A. 2008. A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning, *Teaching and Teacher Education* 24 80–91.